

dázgatott. Hazamenet lelkifurdalást érzett, nem mert visszamenni a kolostorba, hanem feljött Pestre és itt 1808-ban színésszé lett. Játszott mindenféle szerepet, de leginkább az intrikus és szerelmes szakban jeleskedett. De felhasználták énekszerepekben is és többféle hangszeren is játszott. 1813-ban feleségül vette Széppataky Rózát, (L. Déryné), a kitűnő operaénekesnőt, kitől éveig elváltan élt. Házassága előtt tisztartó Törtel-en, közben megúnta ezt a foglalkozást és újra színészkedett. A színészet nyomorúságaiba, a küzdelmes élet viszontagságaiba azonban nem tudott beleilleszkedni, miért is 1817-ben elég fiatalon visszavonult a színpadtól, előbb Radistyánban (Borsod m.) ispán, majd Muhispusztán uradalmi tiszt lett. 1821—22-ben Miskolcon ismét színész volt. 1833. május 18-án Egerben a Muramelléki társulatnál Balogh István és Hetényi József igazgatása alatt működött, majd Budára szerződött, ezután pedig végleg visszavonult. Mint a legtöbb jeles színész, ő is megtanult németül, franciául és e nyelvekből körülbelül 15 darabot dolgozott át színpadjaink számára.

Déry (Leidenfrost) Gyula, író, hírlapíró, sz. 1854-ben, *Debrecenben*, megh. 1919. febr. 4-én, *Budapestben*. Széleskörű tudással dolgozott, encyklopedista és polihisztor volt. Az egykori «Egyetértés» segéd-szerkesztője volt, majd később a vallás- és közoktatásügyi minisztérium tisztviselője. Színműve: »Sportlovagok«, életkép 3 felv. Bem. 1905. máj. 19-én, Budai Színkör. (Zen. szerz.: Szabados Béla).

Déry Miklós, színműíró, színműve: »Egy borbélycsalád kalandjai vagy Fregoli és Fregolina«. Énekes bohózat 4 felv. Tsz.: *Koller Béla*. Bem. 1903. szept. 9. Városligeti Színkör.

Déryné (Schenbach, — eredetileg Schenkenbach — Széppataki Róza). A jászberényi kis patika mögötti szobákban fejlődik egy sápkóros, kócszöke hajjú, szeplős leányka, akinek nagy feje, kezé-lába, cingár hangja van és fogalommal sem bír arról, mi a színész. Egy-kettőre felcseperedik, a leánnyal elégedetlen apa fiúsan járhatja, nemét eltitkolja, doktort

akar belőle nevelni. De a sors közbevág, az apa meghal, a kislány lány marad és nem feleser lesz belőle, de valami más, akinek a neve beszúrnyalta a »két magyar hazá« annyi zugát. Korának ünnepeit, nagy művésznője lett. Igaz, hogy csak Kassa, Pécs és Pozsony—Brassó között ismerték, szerették, rajongtak érte, de ez is az ő nagyszerű érdeme, mert nem akart a nagyvilágé lenni, csak azé a darab magyar földé, amelyből sarjadt. Színésznő, énekesnő és író nő lett belőle — és magyar halhatatlan, mert érdeme őt a magyar Walhallába emeli s amíg a magyar kultúráról, magyar színpadról, magyar énekről és magyar írásról valahol is szó lesz, azt a kezdetben szeplős, vöröshajú kis teremtet, utóbb formáját veszített kis gömböcöt — Dérynét, mindig csodálattal fogják emlegetni. 1793. dec. 23-án született *Jászberényben* és megh. 1872. szept. 29-én, *Miskolcon*. Tizenegy éves korában került fel Pestre és akkor látott először színielőadást, a Wesselényi-féle kolozsvári társaságból kiváltak s Pestre jöttek előadását a mai Károly-köruton (7. szám) állott Hacker-szálában. Ekkor tűnt fel először énekhangja Nagy János színésznek, aki évek múltán is visszaemlékezvén a kisleány meglepő tiszta, csengő énekhangjára — közben járt anyjánál, hogy a leányka álma teljesülhessen és színpadra jusson. Vida László igazgatása alatt Pesten játszó aktorok közé kerül, ahol 18 frt havi fizetéssel egy évre szerződtek. Első énekmestere Pacha Gáspár német karmester volt, aki már akkor nagy reményeket fűzött jövőjéhez. Először »Hamlet«-ben stálistált s első szerepe az »Egyiptomi út« pajkos szobalánya volt s ettől kezdve csaknem minden este színpadon volt, vagy a kórusban énekelt, vagy kisebb szerepeket játszott. Ez idő óta állandóan emelkedik s alig pár hó múltán úgy a néző, mint az énekes játékok nagy szerepeit kapja s a közönség osztatlan tetszésétől kisérve játssza. 1813-ban szerencsétlen házasságra lép, a társulat tanult, tehetséges, de durvalelkű tagjának, Déry Istvánnak lesz felesége. 1815-ben elszakadnak egymástól és Róza elkezd vándorútját az országban, mindig nagyobb és nagyobb sikereket aratva. Déryné nyugtalan, egy helyben megmaradni nem tudó természetével állandóan járta az országot.